

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ที่อยู่อาศัย หนึ่งในปัจจัยสี่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนเราตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะนอกจากจะทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันอันตรายจากศัตรูและภัยจากธรรมชาติแล้ว ที่อยู่อาศัยยังถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของสังคม และวัฒนธรรม อาคารบ้านเรือนที่ปรากฏจะสะท้อนให้เห็นถึงสังคม สภาพแวดล้อม สภาพวัฒนธรรมของประชากรที่อาศัยในท้องถิ่นนั้นๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร จึงทำให้รูปแบบ ตลอดจนแนวความคิดในเรื่องของที่อยู่อาศัยของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันเช่นกัน แต่เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง หรือการถ่ายทอดจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้ ดังนั้นจึงทำให้มีการถ่ายทอดและการรับวัฒนธรรมเกิดขึ้น

ในปัจจุบันการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนใจในการศึกษาวิชาการจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหาร ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร รวมไปถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และที่สำคัญอย่างยิ่งคือเรื่องของภาษาที่สองนอกเหนือจากภาษาไทย ล้วนถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไทยต้องการที่จะไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

จากสถิติจำนวนนักเรียนในความดูแลของสำนักงานข้าราชการพลเรือน(ก.พ.)ที่กลับจากการศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536-2538 พบว่ามีจำนวน 12,627 คน (ตารางที่ 1) ซึ่งประเทศที่คนไทยให้ความสนใจที่จะไปศึกษาต่อจำนวนมาก ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 6,801 คน คิดเป็นร้อยละ 53.86

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนนักเรียนในความดูแลของ ก.พ. ที่กลับจากการศึกษา ปิงบประมาณ 2536-2538

ประเทศ	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	รวม
USA.	688	882	1,211	2,781
UK.	494	706	814	2,014
JAPAN	683	594	729	2,006
AUSTRALIA	311	424	725	1,460
PHILIPPINES	333	163	186	679
MALAYSIA	146	362	153	661
SINGAPORE	126	36	87	247
CHINA	100	154	94	348
CANADA	99	169	144	412
GERMANY	93	125	150	368
FRANCE	92	84	146	322
NETHERLAND	23	38	75	136
NEW ZEALAND	74	60	119	253
INDIA	68	93	54	215
INDONESIA	64	63	52	179
BELGIUM	53	15	40	108
AUSTRIA	43	10	22	97
SWEDEN	39	21	50	110
ISRAEL	21	24	36	81
FINLAND	8	2	4	14
DENMARK	9	10	23	42
IRELAND	6	1	1	8
SWITZERLAND	6	28	38	72
POLAND	3	2	3	8
NORWAY	2	3	2	7
GREECE	1	1	1	3
TURKEY	1	-	-	1
ITALY	-	2	-	2
RUSSIA	-	2	1	2
HUNGARY	-	2	-	2
SPAIN	-	1	-	1
CZECK	-	-	3	3
KOREA	-	-	1	1
รวม	3,586	4,077	4,964	12,627

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

จะเห็นว่าประเทศที่กล่าวมานั้นล้วนตั้งอยู่ในทวีปที่ต่างกัน ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความเป็นอิสระในด้านความคิด การแสดงออก มีความเชื่อในเรื่องความเท่าเทียมกันของบุคคล คนอเมริกันชอบที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และนำมาพัฒนาเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่ ชอบการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ ส่วนประเทศอังกฤษ เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ยาวนาน มีขนบธรรมเนียมสืบทอดความเป็นอยู่ของตนค่อนข้างมาก เป็นต้นกำเนิดของภาษาอังกฤษ คนอังกฤษจะเป็นคนที่สุภาพ ชอบดนตรี ศิลปะ ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่ คนญี่ปุ่น เป็นคนที่มีความขยัน อดทน รักธรรมชาติ รักพวกพ้องเป็นกลุ่มก้อน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ารูปแบบที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ น่าจะส่งผลต่อแนวคิดและวิถีชีวิตของผู้ไปศึกษาต่างประเทศนั้น และเมื่อสำเร็จการศึกษากลับมา คนเหล่านี้จะมีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านธุรกิจ การเมือง การศึกษา ฯลฯ จุดเด่นที่สำคัญของคนเหล่านี้ คือ จะมีความคิดสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ใหม่ๆ และมีโอกาสในหน้าที่การงานระดับสูง ซึ่งจะส่งผลในเรื่องของรายได้ที่สูงเช่นเดียวกัน อีกทั้งคนเหล่านี้ยังมีรสนิยมในการดำเนินชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จึงสามารถเป็นผู้ชี้นำทางด้านการบริโภค ตลอดจนการดำเนินชีวิตให้กับคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคมได้เช่นกัน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจต่อพฤติกรรม และการอยู่อาศัยของแต่ละประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของประชากรที่ได้รับวัฒนธรรมค่านิยม ที่แตกต่างกันของประเทศที่ไปศึกษา ว่ามีผลต่อการเลือกที่อยู่อาศัยมากน้อยเพียงใด ซึ่งหากได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมของคนเหล่านี้แล้ว จะสามารถที่จะกำหนดรูปแบบ ทางด้านกายภาพตลอดจนใช้เป็นแนวทางในด้านการตลาด ทั้งในเรื่องของ ราคา ความพึงพอใจ ของคนเหล่านี้ได้ดียิ่งขึ้น ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ในวิชาเคหการ ตลอดจนส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพชีวิตและคุณภาพของที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะวัฒนธรรม สังคมและการดำเนินชีวิตของประเทศอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่นว่าจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดำเนินชีวิต แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศดังกล่าวหรือไม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ลักษณะความต้องการที่อยู่อาศัยในอนาคต ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่นว่ามีลักษณะที่แตกต่างกันหรือไม่ โดยศึกษาในด้านทำเลที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ สภาพแวดล้อมชุมชน และราคาของที่อยู่อาศัย

สมมติฐานการวิจัย

จำรอง เงินดี (2539) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งต่างๆที่บุคคลแต่ละคนยอมรับในสังคมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมในสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ย่อมเป็นตัวกำหนดให้บุคคลในแต่ละวัฒนธรรมมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป วัฒนธรรมนั้นเป็นตัวสะท้อนถึงทัศนคติของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ อมรา พงศาพิชญ์ (2538) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า สังคมที่ต่างกันจะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน การรับวัฒนธรรมจากสังคมอื่น ย่อมหมายความว่าส่วนของวัฒนธรรมที่รับมาจากสังคมข้างเคียงนั้นไม่ขัดกับค่านิยมหลักของสังคม ในระยะแรกอาจเรียกว่าเป็นการยืมวัฒนธรรมแต่เมื่อนานเข้าการยืมก็กลายเป็นการรับ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมา จึงทำให้การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

1) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยจะรับเอาวัฒนธรรม แนวคิดและทัศนคติของประเทศที่ไปศึกษามาเป็นของตน

2) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เมื่อรับเอาวัฒนธรรมที่มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ จะส่งผลต่อลักษณะความต้องการที่อยู่อาศัยแตกต่างกันด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ที่เป็นสมาชิกสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามลำดับ จำนวนทั้งหมด 2,054 คน

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 ตัวแปรด้านประชากรและภูมิศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ตำแหน่งงาน รายได้ ประเทศที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ระยะเวลา ที่อยู่อาศัย อดีตและปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

2.2 ตัวแปรด้านการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ได้แก่ การใช้เวลาทำงาน พักผ่อน กิจกรรมในช่วงเวลาพักผ่อน และรูปแบบการพักผ่อน งานอดิเรกและการเล่นกีฬา รสนิยมในการเลือกสินค้า การใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทอาหารที่ชอบ และทัศนคติในการดำเนินชีวิต

2.3. ตัวแปรด้านความต้องการที่อยู่อาศัยในอนาคต ได้แก่ ปัจจัยในการย้ายที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ ประเภทที่อยู่อาศัย ทำเลที่ตั้ง ลักษณะการจัดรูปแบบที่อยู่อาศัยทั้งด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมชุมชน สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ ขนาดชุมชน และราคาค่าใช้จ่าย

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีการเก็บข้อมูล คือ

1.ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ตำรา รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ตลอดจนลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ที่ศึกษาในต่างประเทศ

2.การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแบ่งสัดส่วนประชากรตามขนาดจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จากประเทศที่ต้องการศึกษาแล้วทำการคัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3.นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่ได้ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS PC ในการประมวลผล

4.สรุปผลการศึกษาและนำเสนอข้อมูลในรูปของการบรรยาย ตารางและแผนภาพประกอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สามารถอธิบายลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่นว่ามีผลต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิต แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ของผู้ที่ไปศึกษาได้ชัดเจนขึ้น
2. ทำให้สามารถอธิบายถึงลักษณะความต้องการที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. นำข้อมูลและสรุปผลที่ได้ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มประชากรในอนาคต

คำจำกัดความ

พฤติกรรมและบุคลิกภาพ หมายถึง การกระทำ หรือกิริยาอาการที่แสดงออกของบุคคล ให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

การดำเนินชีวิต หมายถึง รูปแบบการกินอยู่ ใช้จ่าย การพักผ่อน การทำงาน การใช้เวลา ที่อยู่อาศัยในอดีต หมายถึง ภูมิลำเนาหรือที่อยู่อาศัยก่อนเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน หมายถึง ที่อยู่อาศัยหลังจากกลับจากศึกษาต่อต่างประเทศ ที่อยู่อาศัยในอนาคต หมายถึง ที่อยู่อาศัยที่คาดหวังหรือต้องการในอนาคต

สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา หมายถึง สาขาที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก จากต่างประเทศแบ่งออกเป็น 4 สาขา ดังนี้

1. สาขาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วย สาขาวิชา บริหารธุรกิจ การเงินการธนาคาร เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เลขานุการ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การประเมินราคา การตลาด การบริหารระบบสารสนเทศ การจัดการระหว่างประเทศ
2. สาขาศิลปศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชา อักษรศาสตร์ ศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ ดนตรี การแสดง การเต้นรำ
3. สาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ วารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ การศึกษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อม
4. สาขาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ทันตแพทย์ศาสตร์ สัตวแพทย์ศาสตร์ เกษศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ กายภาพบำบัด เทคโนโลยีชีวภาพ สาธารณสุขศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ การทหาร

กรุงเทพและปริมณฑล หมายถึง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร

บริเวณที่ตั้งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล หมายถึง เขตต่างๆในกรุงเทพและปริมณฑลสามารถแบ่งออกเป็น 6 พื้นที่ ได้แก่

ดอนบน ประกอบด้วยเขต จตุจักร ลาดพร้าว บางเขน ดอนเมือง นนทบุรี ปากเกร็ด ลำลูกกา ปทุมธานี

ตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยเขต บางกะปิ บึงกุ่ม มีนบุรี หนองจอก ตะวันออก ประกอบด้วยเขต พระโขนง ประเวศ สวนหลวง ลาดกระบัง สมุทรปราการ บางพลี ปากน้ำ

ดอนใต้ ประกอบด้วยเขต ราษฎร์บูรณะ จอมทอง บางขุนเทียน พระประแดง อ้อมน้อย สมุทรสาคร

ตะวันตก ประกอบด้วยเขต ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม บางใหญ่ บางบัวทอง ไทรน้อย

ใจกลางเมือง (CBD) ประกอบด้วยเขต พระนคร สัมพันธวงศ์ ป้อมปราบ ดุสิต บางซื่อ คลองสาน ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บางพลัด ปทุมวัน สาทร ราชเทวี พญาไท ยานนาวา ห้วยขวาง คลองเตย

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อจำกัดในเรื่องของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มานั้นไม่ได้ระบุถึงปีที่จบการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถทราบได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามไปให้นั้นมีอายุเท่าไร เมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนมา ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศอเมริกาและอังกฤษส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศญี่ปุ่นที่ส่วนใหญ่อายุยังไม่มาก ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันอาจส่งผลให้เกิดความเอนเอียงของข้อมูลได้

2. ข้อจำกัดในเรื่องที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากรายชื่อและที่อยู่ที่ได้มานั้นส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงข้อมูลใหม่ จึงทำให้แบบสอบถามที่ส่งไปจะตีกลับมาจำนวนมาก ซึ่งทำให้เสียค่าใช้จ่ายที่สูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถหาจำนวนประชากรได้มากกว่าที่กำหนดไว้

3. ข้อจำกัดของการให้ข้อมูล เนื่องจากเรื่องที่น่ามาวิจัยนี้คำถามบางข้อ กลุ่มตัวอย่างไม่อาจเปิดเผยจึงทำให้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามขาดความสมบูรณ์ไปบางส่วน